

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 13.8.2014 r.
COM(2014) 501 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**Sprawozdanie roczne za 2014 r. na temat polityki Unii Europejskiej w zakresie rozwoju
i pomocy zewnętrznej oraz jej realizacji w 2013 r.**

{SWD(2014) 258 final}

**Globalna odpowiedzialność
Globalna solidarność
Globalne wartości**

Pomoc dla państw i osób najbardziej potrzebujących

Polityka rozwoju Unii Europejskiej (UE) nigdy jeszcze nie była tak ważna i skuteczna. Odnosi ona sukcesy w rozpowszechnianiu wartości europejskich w szybko zmieniającym się świecie, a także w pozyskiwaniu wpływów i szacunku dla UE. Przede wszystkim jednak przyczynia się do realizacji naszego nadrzędnego celu, jakim jest definitywna eliminacja skrajnego ubóstwa.

W 2013 r. UE nadal wspierała politycznie i finansowo działania rozwojowe na całym świecie. Pokażna suma 14,86 mld EUR została przekazana na cele zewnętrznej pomocy rozwojowej. Zgodnie z „Programem działań na rzecz zmian” – planem Komisji dotyczącym skutecznej polityki rozwoju skoncentrowanej na wspieraniu osób i krajów najbardziej potrzebujących – głównymi beneficjentami tej pomocy są kraje o niskich dochodach i najsłabiej rozwinięte¹.

UE i jej 28 państw członkowskich są wspólnie największymi na świecie darczyńcami. Zdajemy sobie sprawę, że można zrobić jeszcze więcej – szczególnie mając na uwadze osiągnięcie wspólnego celu, jakim jest przeznaczenie 0,7% dochodu narodowego brutto UE na rozwój do 2015 r. Wiemy też, że współpraca w zakresie rozwoju to coś więcej niż tylko pieniądze. Nasze będące powodem do dumy osiągnięcia w dziedzinie pomocy niesionej krajom rozwijającym się, którą popiera ponad 80% obywateli Europy, koncentrują się na kwestii ubóstwa². Staramy się przekazywać ster krajom partnerskim i zapewnić, by pomoc była dostarczana w sposób najbardziej efektywny.

Finansowe podstawy rozwoju

W grudniu 2013 r. Parlament Europejski zatwierdził instrumenty finansowe przeznaczone na działania zewnętrzne UE na lata 2014–2020³. Centralnym elementem tego pakietu w dziedzinie rozwoju jest cel polegający na eliminacji globalnego ubóstwa przy zapewnieniu, by kraje partnerskie znajdowały się u steru własnego rozwoju.

Wieloletnie ramy finansowe stanowią przełożenie politycznych priorytetów UE na lata 2014–2020 na warunki finansowe i regulują sposób wydatkowania uzgodnionych sum na działania zewnętrzne, w tym rozwój. Swoją współpracę z partnerami zewnętrznymi UE koncentrować będzie wokół czterech określonych celów: są to rozszerzenie, sąsiedztwo, współpraca z partnerami strategicznymi oraz współpraca na rzecz rozwoju.

Całkowita kwota uzgodniona dla instrumentów finansowych przeznaczonych na działania zewnętrzne na okres 2014–2020 wynosi ponad 51,4 mld EUR. Ponadto w ramach 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju, który nie jest częścią budżetu UE, wyasygnowana

¹ COM(2011) 637 final, 13.10.2011.

² Specjalne badanie Eurobarometru 405 „Pomoc rozwojowa UE i milenijne cele rozwoju”,

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_405_en.pdf.

³ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1134_en.htm.

zostanie dodatkowa kwota 30,5 mld EUR przeznaczona na współpracę z grupą państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz z krajami i terytoriami zamorskimi.

Parlament Europejski będzie angażował się w ustalanie priorytetów zewnętrznej współpracy UE przed programowaniem zewnętrznych instrumentów finansowych. Kluczowe znaczenie będzie również miała lepsza koordynacja działań UE i państw członkowskich mająca na celu maksymalizację wpływu i widoczności, zwłaszcza poprzez wspólne programowanie pomocy.

UE korzysta również coraz częściej z innowacyjnych źródeł finansowania rozwoju, takich jak łączenie dostępnych instrumentów i funduszy sektora prywatnego.

Wdrażanie Programu działań na rzecz zmian

Konieczność optymalnego wykorzystania pomocy na rozwój zewnętrzny doprowadziła Komisję Europejską do wprowadzenia zmian w polityce rozwoju; w 2013 r. uczyniono kolejny krok w kierunku osiągnięcia głównego celu, jakim jest eliminacja ubóstwa na świecie w ciągu jednego pokolenia.

Inwestycja w naszą przyszłość

Świat, a szczególnie świat rozwijający się, zmienia się szybko. Globalny wskaźnik PKB wzrósł o jedną trzecią od 2000 r., ale to kraje rozwijające się objęły w tym względzie prowadzenie, odpowiadając za 70% światowego wzrostu w ciągu ostatnich dziesięciu lat. PKB Afryki Subsaharyjskiej wzrósł o 84% od 2000 r. Afryka to obecnie kontynent o najszybszym tempie wzrostu i najmłodszej populacji.

W konsekwencji nastąpiło istotne przesunięcie globalnych wpływów i rynków ze świata rozwiniętego do krajów wschodzących i najslabiej rozwiniętych. Pięćdziesiąt lat temu gospodarki wschodzące i rozwijające się stanowiły 25% światowego PKB. Dzisiaj liczba ta wynosi 50% i w ciągu najbliższej dekady prawdopodobnie wzrośnie do 66%. To dobra wiadomość, która pokazuje, że współpraca w dziedzinie rozwoju to coś więcej niż tylko solidarność: chodzi tu też o inwestycję w lepszą przyszłość, na której skorzystają wszyscy.

W 2013 r. UE pracowała nad wdrażaniem zaleceń strategicznych zawartych w Programie działań na rzecz zmian oraz nad podjęciem wyzwań rozwojowych, przed którymi stoimy. Kładła przy tym nacisk na najuboższe kraje i obywateli oraz te obszary na świecie, gdzie unijne wsparcie może przynieść wyraźną wartość dodaną.

Dobre rządy, uwzględniające poszanowanie praw człowieka, demokracji i państwa prawa, a także wsparcie trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, dzięki czynnikom napędzającym wzrost takim jak zrównoważone rolnictwo i zrównoważona energia, to dwa zestawy pokrewnych priorytetów politycznych wzajemnie umacniających filary, na których zbudowano Program działań na rzecz zmian.

W 2013 r. przeprowadzono gruntowną kontrolę krajowego programowania w celu zapewnienia, by działania UE koncentrowały się na maksymalnie trzech sektorach odzwierciedlających te priorytety polityczne. Ponadto Program działań na rzecz zmian zobowiązuje nas do zapewnienia co najmniej 20% zewnętrznej pomocy rozwojowej UE na rzecz wspierania włączenia społecznego i rozwoju ludzkiego, a także do kontroli wsparcia finansowego na rzecz walki ze zmianą klimatu. W odniesieniu do ponad 40 krajów na całym świecie, w tym państw niestabilnych, poczyniono postępy w zakresie realizacji planów

dotyczących wspólnego programowania z państwami członkowskimi UE i innymi darczyńcami.

Trwały wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu

Niedożywienie jest przyczyną co najmniej jednej trzeciej wszystkich przypadków śmierci dzieci w krajach rozwijających się i główną przyczyną śmierci 20% matek. W 2013 r. UE zwiększyła wysiłki mające na celu zwalczanie głodu na świecie, braku bezpieczeństwa żywnościowego oraz niedożywienia przy pomocy nowej polityki przedstawionej w komunikacie Komisji „Zwiększenie roli żywienia matek i dzieci w pomocy zewnętrznej: ramy polityki UE”. Zaprezentowano ją w marcu podczas odbywającego się w Brukseli posiedzenia ruchu na rzecz poprawy stanu wyżywienia „Scaling up Nutrition” (SUN), globalnej platformy zajmującej się wyzwaniem związanym z niedożywieniem. Komisja dąży do poprawy stanu wyżywienia matek i dzieci w celu zmniejszenia ich śmiertelności oraz liczby chorób, a także przeszkód dla wzrostu i rozwoju spowodowanych niedożywieniem. Najważniejszym elementem naszej polityki jest zobowiązanie do wypłacenia 3,5 mld EUR na rzecz zmniejszenia o siedem milionów liczby opóźnionych w rozwoju dzieci do 2025 r.

Kambodża zwiększa eksport ryżu

UE wspierała rozwój MŚP w **Kambodży** poprzez pomoc w wysokości 8,6 mln EUR na rzecz wielostronnego funduszu powierniczego zarządzanego przez Międzynarodową Korporację Finansową. Dzięki temu programowi, którego głównym ofiarodawcą jest UE, możliwa jest poprawa konkurencyjności MŚP w sektorze ryżu. Polega on na rozbudowie możliwości mielenia ryżu w kraju oraz wspieraniu marketingu kambodżańskiego ryżu, który zdobył nagrodę dla najlepszego ryżu na świecie „Best World Rice” w roku 2012 i 2013. Dzięki temu w 2013 r. wartość i wielkość eksportu zwiększyła się ponad dwukrotnie.

Na całym świecie około 1,4 miliarda osób nie ma dostępu do elektryczności, a prawie trzy miliardy osób korzysta z paliw stałych, takich jak tradycyjna biomasa i węgiel, na potrzeby związane z gotowaniem i ogrzewaniem. Jako zobowiązanie w ramach inicjatywy ONZ na rzecz zrównoważonych źródeł energii „Sustainable Energy for All” (SE4ALL) UE postawiła sobie za cel stworzenie do 2030 r. odpowiednich warunków umożliwiających dostęp do zrównoważonych źródeł energii dla 500 milionów osób i przeznaczyła fundusze na koordynację, upowszechnianie i kontrolowanie tego globalnego zadania przez okres trzech lat.

W 2013 r. UE wspierała projekty wytwarzania energii w świecie rozwijającym się poprzez swoje instrumenty łączące dotacje rozwojowe z innymi instrumentami kapitałowymi. W ramach funduszu powierniczego UE na rzecz infrastruktury w Afryce (ITF) przekazano 400 mln EUR dla Afryki Subsaharyjskiej. Dzięki tym środkom udało się zapewnić inwestycje w wysokości 4 mld EUR. Istnieją inicjatywy, takie jak pomoc techniczna UE, na którą przeznaczono środki w wysokości 80 mln EUR, które mają na celu pomaganie państwom partnerskim w doskonaleniu i rozwijaniu strategii politycznych, tak by przyciągały one inwestycje prywatne niezbędne do rozwoju sektora zrównoważonej energii.

W latach 2007–2012 poziom zatrudnienia globalnej populacji w wieku produkcyjnym wzrósł z 60,3% do 61,3%. W celu promowania wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, który umożliwia najuboższymi udział w wytwarzaniu przychodu, w latach 2004–2012 UE przekazała pomoc, z której skorzystało 8,8 miliona osób, oraz zapewniła wsparcie w uzyskaniu wykształcenia technicznego i zawodowego 7,7 milionom osób.

W 2013 r. ważny temat informacji medialnych stanowiła migracja. Komunikat Komisji „Maksymalizacja wpływu migracji na rozwój”⁴ stanowił podstawę wspólnego stanowiska UE i jej państw członkowskich zaprezentowanego podczas dialogu na wysokim szczeblu na temat międzynarodowej migracji i rozwoju, zorganizowanego przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniach 3–4 października. W stanowisku UE podkreślono, że migracja powinna zostać uznana za czynnik napędzający rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy sprzyjający włączeniu społecznemu, oraz że strategie rozwojowe uznają migrację i mobilność za czynniki wspierające rozwój.

Dobre rządy

W 2013 r. UE dokonała postępu we wdrażaniu Planu działania UE dotyczącego praw człowieka i demokracji⁵. Kontynuowała aktywne wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a dialog na rzecz praw człowieka prowadziła w ponad 20 krajach. W celu wspierania demokracji i demokratyzacji UE zorganizowała też misje obserwacji wyborów w krajach takich jak **Kenia**, **Pakistan**, **Honduras** i **Mali**.

W ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO) UE rozpoczęła dwie nowe misje: misję szkoleniową w **Mali** oraz misję pomocy granicznej w **Libii**. W sumie w 2013 r. UE oddelegowała ponad 7000 cywilnych i wojskowych pracowników do 12 misji cywilnych i czterech operacji wojskowych.

W grudniu 2013 r. Komisja Europejska oraz wysoki przedstawiciel do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa przyjęli wspólny komunikat „Kompleksowe podejście UE do zewnętrznych konfliktów i sytuacji kryzysowych”⁶ z myślą o dalszym zwiększaniu wysiłków zmierzających do większej spójności, wszechstronności i skuteczności globalnych działań w tym zakresie.

Pokój i stabilność

Zrównoważony rozwój oraz eliminacja ubóstwa wymagają pokoju oraz bezpieczeństwa i odwrotnie. UE pozostaje w czołówce podmiotów podejmujących wysiłki na rzecz promowania pokoju i stabilności, uznając, że skuteczne wykorzystanie pomocy rozwojowej może być zasadniczym elementem budowania trwałych zmian.

Ważnym elementem unijnej agendy w 2013 r. była sytuacja w **Mali**. W lutym wznowiono pomoc rozwojową dla tego afrykańskiego kraju po szybkim przyjęciu przez władze Mali planu działania na rzecz przemian w celu przywrócenia demokracji i stabilnej sytuacji. Przekazano środki w wysokości około 250 mln EUR na zabezpieczenie najpilniejszych potrzeb ludności malijskiej. Szczególny nacisk położono na potrzeby związane z bezpieczeństwem żywnościowym, wodą i warunkami sanitarnymi, a także nowymi propozycjami dotyczącymi pomocy w zakresie ożywienia gospodarki.

W maju 2013 r. UE, Francja oraz Mali zorganizowały w Brukseli konferencję głównych darczyńców międzynarodowych „Razem dla nowego Mali”. Podczas konferencji

⁴ COM/2013/0292.

⁵ https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf.

⁶ JOIN(2013) 30 final, 11.12.2013.

zobowiązano się przekazać kwotę 3,25 mld EUR na wspieranie priorytetów rozwojowych Mali, co stanowi przykład zdecydowanej mobilizacji wsparcia i solidarności ze strony najwyższego szczebla wspólnoty międzynarodowej.

Podczas międzynarodowej konferencji dotyczącej **Somalii** zorganizowanej w Brukseli 16 września UE zobowiązała się przekazać dalsze 650 mln EUR na rzecz wspierania pozytywnego tempa zmian w tym kraju oraz zapewnienia jego pozostania na ścieżce stabilności i pokoju. Nowe fundusze zostaną przeznaczone na dostarczanie podstawowych świadczeń, takich jak opieka medyczna, czysta woda i edukacja.

Konferencja „Nowy ład dla Somalii” stanowiła kamień milowy w stosunkach UE-Somalia. Wzięli w niej udział przedstawiciele wspólnoty międzynarodowej i Somalii w celu poparcia porozumienia „Somali Compact”, zobowiązania się do wsparcia umożliwiającego jego realizację oraz, przede wszystkim, zaangażowania wszystkich stron w ten nowy proces polityczny. Jako największy darczyńca na rzecz Somalii UE przekazała 521 mln EUR w latach 2008–2013. Najistotniejszymi efektami tej pomocy są: posłanie 40 000 dzieci do szkół, dostarczenie bezpiecznej wody dla pół miliona osób oraz pomoc w hodowli zwierząt gospodarskich udzielona 70 000 osób.

UE potwierdziła swoje długoterminowe zaangażowanie we wsparcie dla **Afganistanu** w okresie przejściowym i podczas dekady transformacji. Mandat misji policyjnej Unii Europejskiej w Afganistanie wspierającej cywilny nadzór nad przestrzeganiem porządku publicznego oraz rządów prawa został przedłużony do 31 grudnia 2014 r. W 2013 r. UE zobowiązała się przeznaczyć 196,5 mln EUR na wsparcie lokalnego rozwoju i zarządzania, wiarygodnych i transparentnych wyborów, regionalnej współpracy Afganistanu z sąsiadami, rozwoju rolnictwa oraz policji.

Od momentu nowego wybuchu przemocy pod koniec 2012 r. w **Republice Środkowoafrykańskiej** UE zintensyfikowała współpracę z partnerami. W połowie sierpnia w odpowiedzi na kryzys spowodowany zamachem stanu Komisja Europejska przyjęła opiewający na 10 mln EUR program stabilizacyjny finansowany w ramach Instrumentu na rzecz Stabilności. Przemoc między społecznościami doprowadziła do kryzysu humanitarnego w kraju i Komisja przeznaczyła 39 mln EUR na pomoc w tym zakresie. UE przyznała 50 mln EUR **międzynarodowej misji wsparcia w Republice Środkowoafrykańskiej pod dowództwem sił afrykańskich (MISCA)**. Przewidywane jest dalsze wsparcie na rzecz MISCA.

Umowa na rzecz budowania państwowości dla **Wybrzeża Kości Słoniowej** warta 115 mln EUR była kluczowym elementem ogólnej strategii UE mającej na celu stabilizację tego kraju, przywrócenie autorytetu państwa i promowanie wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu w 2013 r.

Solidarność i wsparcie

UE jest również czołowym i najbardziej widocznym darczyńcą w dziedzinie wspierania przemian demokratycznych w **Mjanmie** i w 2013 r. nadal zapewniała swoje wsparcie w tym zakresie. Dnia 5 marca podczas wizyty prezydenta Mjanmy w Brukseli przewodniczący Herman Van Rompuy, przewodniczący José Manuel Barroso oraz prezydent Mjanmy U Thein Sein wydali wspólne oświadczenie. Oświadczenie stało się ważnym punktem zwrotnym w stosunkach między obiema stronami, ponieważ określiło wizję budowania trwałego partnerstwa i współpracy na rzecz planów demokratyzacji, narodowego pojednania i liberalizacji gospodarczej.

W kompleksowych ramach działania UE na rzecz Mjanmy określono cele i priorytety UE i państw członkowskich dotyczące budowania trwałego partnerstwa i promowania bliższych stosunków. Jest to wspólny wysiłek obejmujący działania na rzecz wspierania pokoju, demokracji, rozwoju i handlu.

W listopadzie 2013 r. w trakcie pierwszego spotkania grupy zadaniowej UE-Mjanma komisarz Andris Piebalgs zaproponował główne dziedziny rozwoju współpracy na lata 2014-2020, a mianowicie: rozwój obszarów wiejskich, edukację, sprawowanie rządów oraz wsparcie na rzecz budowania pokoju.

Program SWITCH-SMART

W listopadzie 2013 r. komisarz Andris Piebalgs uruchomił program SWITCH-SMART (Małe i Średnie Przedsiębiorstwa na rzecz Środowiska, Rozliczalności, Odpowiedzialności i Przejrzystości) w Mjanmie. Projekt wspiera zrównoważoną produkcję odzieży wyprodukowanej w Mjanmie oraz zwiększanie międzynarodowej konkurencyjności MŚP w tym sektorze. Trzyletni projekt finansowany jest z dotacji UE w wysokości 2 mln EUR i ma na celu zmniejszanie ubóstwa poprzez rozwój handlu i sektora prywatnego w tym kraju.

Syria dalej uwikłana była w konflikt, który miał również negatywny wpływ na stabilność krajów z nią sąsiadujących, w szczególności Libanu i Jordanii. UE odegrała ważną rolę w podtrzymywaniu dialogu politycznego z zainteresowanymi stronami mającego na celu doprowadzenie do porozumienia w Syrii, a także w przygotowaniu odnośnej konferencji pokojowej (Genewa II). W 2013 r. UE zdecydowała się zmodyfikować swój system sankcji na korzyść ludności syryjskiej i syryjskiej opozycji, utrzymując jednocześnie presję wywieraną na reżim. Przeznaczyła również dodatkowy pakiet finansowy w wysokości 400 mln EUR na 2013 r. na zabezpieczenie najważniejszych potrzeb ludności Syrii i regionu. W 2013 r. UE i państwa członkowskie pozostały największymi ofiarodawcami pomocy humanitarnej (ponad 2 mld EUR) na rzecz 9,3 miliona osób poszkodowanych w tym konflikcie, z których prawie połowę stanowiły dzieci. Europejska pomoc dociera do 80% poszkodowanej ludności.

UE aktywnie wspiera wdrażanie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie likwidacji broni chemicznej w Syrii oraz dostarcza wsparcie materialne ONZ oraz misji Organizacji ds. Zakazu Broni Chemicznej (OPCW).

Syryjskie dzieci w potrzebie

Dzięki wsparciu UE co najmniej 780 000 dzieci w Syrii, Jordanii i Libanie, w tym wiele przebywających w obozach dla uchodźców lub przesiedlonych wewnątrz państwa, otrzymało edukację szkolną dostosowaną do syryjskiego programu nauczania, tak by mogły kontynuować naukę. Około 10 000 nauczycieli zostało przeszkolonych w zakresie metod nauczania i wsparcia psychologiczno-społecznego umożliwiających im efektywne nauczanie i pomoc poszkodowanym dzieciom.

Inicjatywa UE „Dzieci pokoju”: wykorzystanie Nagrody Nobla na potrzeby przyszłych pokoleń

Dzieci stanowią jedno z najbardziej bezbronnych ofiar konfliktów. Po otrzymaniu w **2012 r. Pokojowej Nagrody Nobla** za osiągnięcia w dziedzinie pokoju na kontynencie europejskim

UE podjęła decyzję o przeznaczeniu otrzymanej nagrody pieniężnej na pomoc dzieciom z całego świata, którym nie jest dane dorastać w atmosferze pokoju.

W Kolumbii wspierany jest projekt, który ma zapobiegać rekrutacji dzieci przez grupy zbrojne. W Sudanie Południowym fundusze wykorzystywane są, by pomóc dzieciom w rozpoczęciu nowego życia po latach konfliktu. W Pakistanie wspierane są kształcenie i ochrona dzieci przesiedlonych w wyniku konfliktu. W listopadzie 2013 r. UE potwierdziła swoją decyzję o kontynuacji inicjatywy „Dzieci pokoju” i ogłosiła, że w 2014 r. przyzna dodatkowe środki na nowe projekty.

Jako główni ofiarodawcy pomocy humanitarnej na świecie UE i państwa członkowskie reagowały z determinacją na klęski żywiołowe, konflikty zbrojne oraz przedłużające się kryzysy w 2013 r. Pomoc dla ofiar kryzysów przekazana w 2013 r. przez samą tylko Komisję Europejską wyniosła ponad 1,3 mld EUR i dotyczyła ponad 90 krajów.

UE wzmocniła również wysiłki na rzecz budowania odporności krajów narażonych na kryzys poprzez sfinalizowanie w czerwcu 2013 r. prac nad odnośnym planem działania przewidzianym na lata 2013–2020⁷.

Tropikalny cyklon Haiyan, który nawiedził **Filipiny** w dniach 7–8 listopada 2013 r., był jednym z najsilniejszych w historii. Ze względu na jego wyjątkową siłę i rozmiar szacunkowa liczba osób, które zostały bezpośrednio poszkodowane, wyniosła od 14 do 16 milionów, a skala zniszczeń była ogromna. Śmierć poniosło 10 000 osób. Po przejściu cyklonu nastąpiło trzęsienie ziemi o sile 7,2 stopnia, które uderzyło w Filipiny w październiku i zniszczyło domy oraz pozbawiło źródeł utrzymania około 350 000 osób.

UE zareagowała szybko, przyznając 43 mln EUR na zabezpieczenie najpilniejszych potrzeb humanitarnych i wsparcie pierwszych działań na rzecz naprawy i odbudowy. Pomogła w umożliwieniu gładkiego przejścia od doraźnego zarządzania kryzysowego do działań na rzecz odbudowy życia ludności. Obszary interwencji obejmowały przywrócenie dostępu do wody, poprawę warunków sanitarnych, naprawę sieci energetycznej, podstawową ochronę zdrowia, wsparcie na rzecz środków do życia, schronienie oraz naprawę infrastruktury w celu zapewnienia jej przyszłej odporności na tajfuny czy trzęsienia ziemi.

W 2013 r. UE nadal w pełni angażowała się w wysiłki zmierzające do ułatwiania politycznych i gospodarczych przemian. W szczególności angażowała się w kwestie nasilającej się polaryzacji w Egipcie. Pomoc UE dla **Egiptu** została poddana rewizji po wybuchu przemocy, który nastąpił po usunięciu prezydenta Mohammeda Morsiego. Zewnętrzna pomoc rozwojowa UE koncentruje się obecnie na sektorze społeczno-gospodarczym, gdzie beneficjentami są osoby najbardziej potrzebujące, oraz na wspieraniu społeczeństwa obywatelskiego.

Europejska polityka sąsiedztwa (EPS) pozostaje podstawowym narzędziem tworzenia strefy dobrobytu w sąsiedztwie UE poprzez lepsze kontakty polityczne, integrację gospodarczą i bliższą współpracę. W 2013 r. UE kontynuowała swoje wysiłki na rzecz wspierania i stymulowania przemian demokratycznych w regionie i przeznaczyła w sumie około 1,3 mld EUR na nowe zobowiązania. UE pozostaje najważniejszym partnerem handlowym dla prawie wszystkich krajów sąsiadujących.

W 2013 r. nastąpił znaczny postęp w dziedzinie wdrażania Partnerstwa Wschodniego. Listopadowy szczyt Partnerstwa Wschodniego w Wilnie był kamieniem milowym w relacjach

⁷ SWD(2013) 227 final, 19.6.2013.

UE z najbliższymi wschodnimi sąsiadami. Zakończono negocjacje z **Republiką Mołdawii** i **Gruzją** dotyczące układów o stowarzyszeniu, w tym pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu. Układy te paraflowano.

Relacje z **Ukrainą** w 2013 r. koncentrowały się na pomocy temu krajowi w spełnieniu warunków pozwalających na podpisanie układu o stowarzyszeniu oraz pogłębionej i kompleksowej strefie wolnego handlu (AA/DCFTA). Rząd Ukrainy ogłosił swoją decyzję o zawieszeniu podpisania AA/DCFTA pod koniec listopada. Jednakże postęp, jaki nastąpił w ciągu tego roku, był znaczny. Wydatki na budżetowe programy wsparcia, które zostały wstrzymane ze względu na obawy związane z zarządzaniem finansami publicznymi, zostały ostatecznie uwolnione w odpowiedzi na pozytywne kroki podjęte przez władze ukraińskie. UE jest zaangażowana we wspieranie gospodarczej i finansowej stabilności Ukrainy, szczególnie poprzez wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego.

Dzięki nowemu Europejskiemu Instrumentowi Sąsiedztwa podejście oparte na zachętach, które jest jednym z kluczowych aspektów nowej polityki sąsiedztwa, pozwoli UE na zwiększenie wsparcia dla krajów partnerskich, które rzeczywiście stosują zasady głębokiej i trwałej demokracji, takie jak poszanowanie praw człowieka, oraz realizują uzgodnione cele reform.

Milenijne cele rozwoju i dalsze perspektywy polityki w tym zakresie – godne życie dla wszystkich ludzi na całym świecie

Rok 2013 okazał się kluczowy dla kształtowania globalnej dyskusji na temat planu działania na lata po 2015 r. Unia Europejska i jej państwa członkowskie nadal odgrywały zasadniczą rolę w dyskusjach na temat planu działania mającego sprzyjać osiągnięciu milenijnych celów rozwoju po 2015 r. W lutym 2013 r. Komisja opublikowała pionierski komunikat „Godne życie dla wszystkich”⁸, określający proponowaną przez UE wizję działań rozwojowych na lata po 2015 r., a mianowicie eliminację skrajnego ubóstwa do 2030 r. przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju planety, i przedstawiła plan osiągnięcia tych celów.

Wizja ta stanowi podstawę stanowiska UE na lata po 2015 r. i wkład do dyskusji odbywającej się w Parlamencie Europejskim. Ponadto, w kontekście ONZ, znalazła swój wyraz w sprawozdaniu panelu ekspertów wysokiego szczebla ONZ, której członkiem był komisarz Andris Piebalgs, jak również w dokumencie końcowym specjalnego wydarzenia poświęconego milenijnym celom rozwoju, które odbyło się we wrześniu w Nowym Jorku podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Dokument ten, zatwierdzony przez wszystkich szefów państw i rządów, ilustruje globalne porozumienie co do potrzeby wypracowania jednolitej ścieżki postępowania na rzecz eliminacji ubóstwa i wspierania zrównoważonego rozwoju.

Dnia 23 września Komisja opublikowała nowe wyniki przedstawiające wkład UE w globalną walkę z ubóstwem w latach 2004–2012⁹. Jest to imponująca lektura. Za sprawą udzielanego przez siebie wsparcia finansowego UE przyczynia się do zmniejszania globalnego ubóstwa i wspierania milenijnych celów rozwoju, zmieniając na lepsze życie milionów ludzi. Na przykład zewnętrzna pomoc rozwojowa UE od 2004 r. umożliwiła dostęp do lepszej wody pitnej ponad 70 milionom osób (to więcej niż populacja Francji), 14 milionów dzieci otrzymało możliwość uczęszczania do szkoły podstawowej, a ponad 46 milionów osób otrzymało pomoc zapewniającą im bezpieczeństwo żywnościowe.

⁸ COM(2013) 92 final, 27.2.2013.

⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-852_en.htm.

Inicjatywa UE dotycząca milenijnych celów rozwoju

W wymiarze globalnym w dziedzinie milenijnych celów rozwoju (MCR) do 2010 r. dokonano ogromnych postępów. Jednakże dziesięć lat po uzgodnieniu tych celów wiele krajów nadal jest dalekich od realizacji niektórych z nich. Dlatego też w 2010 r. UE stworzyła nową inicjatywę dotyczącą MCR, przeznaczając pulę 1 mld EUR, z której środki udostępnianie są w oparciu o istniejące potrzeby i osiąganе wyniki. Z tej sumy 700 mln EUR przeznaczono na najbardziej opóźnione w realizacji milenijne cele rozwoju, takie jak eliminacja głodu, zdrowie kobiet ciężarnych i w połogu oraz ograniczenie śmiertelności dzieci, zaś 300 mln EUR przyznano krajom o dobrych wynikach w dziedzinie wdrażania pomocy. Do dziś w ramach wspomnianej inicjatywy sfinansowano 70 projektów w 46 krajach.

W ramach działań podejmowanych w związku z milenijnymi celami rozwoju i globalną walką z ubóstwem poczyniono ogromne postępy w dziedzinie walki z HIV, gruźlicą i malarią. Szacuje się, że do końca 2013 r. dzięki dotacjom dla ponad 140 krajów z globalnego funduszu na rzecz walki z tymi chorobami sfinansowano leczenie antyretrowirusowe (ARV) AIDS dla ponad 6,1 miliona osób, wykryto i wyleczono 11,2 miliona przypadków zakażenia gruźlicą, a także – w ramach zapobiegania malarii – przekazano ponad 360 milionów moskitier impregnowanych środkiem owadobójczym. Miliony osób są jednak wciąż narażone na zakażenie. W związku z tym pod koniec 2013 r. UE ogłosiła, że zwiększy swój wkład do Globalnego Funduszu na rzecz Walki z AIDS, Gruźlicą i Malarią na lata 2014–2016. Wkład ten osiągnie wysokość 370 mln EUR.

Europejskie Dni Rozwoju

Plan działania na lata po 2015 r. oraz komunikat „Godne życie dla wszystkich” były również głównym tematem Europejskich Dni Rozwoju w Brukseli w listopadzie 2013 r. W ramach tego dorocznego wydarzenia decydenci oraz przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, organizacji badawczych i sektora prywatnego z krajów rozwiniętych i rozwijających się spotykają się w celu przedyskutowania najpilniejszych kwestii rozwojowych. Wydarzenie w 2013 r. nie było wyjątkiem i przyciągnęło rekordową ilość ponad 5500 osób.

Obywatele UE: pomoc dla państw rozwijających się to pomoc również dla nas

W specjalnym badaniu Eurobarometru przeprowadzonym na potrzeby Europejskich Dni Rozwoju w Brukseli odbywających się 26 i 27 listopada 66% obywateli UE zgodziło się ze stwierdzeniem, że rozwiązanie kwestii ubóstwa w krajach rozwijających się powinno być jednym z głównych priorytetów UE. Prawie siedem na dziesięć osób (69%) uważa, że pomoc krajom rozwijającym się jest korzystna również dla UE i jej obywateli.

Perspektywy

W 2014 r. UE będzie dalej realizować Program działań na rzecz zmian i zwiększać wpływ współpracy UE w dziedzinie rozwoju.

Kluczowe zasady określone w Programie działań na rzecz zmian będą nadal uwzględniane w procesie programowania instrumentów działań zewnętrznych i Europejskiego Funduszu Rozwoju. Zawarte w tym programie wezwanie do zwiększenia roli sektora prywatnego w działaniach na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu przyjmie formę praktycznych propozycji, które Komisja przedstawi w swoim komunikacie w pierwszej połowie 2014 r.

Ponadto w Programie działań na rzecz zmian wezwano UE do przyjęcia podejścia opartego na prawach człowieka, tak by prawa te i ład administracyjno-regulacyjny były brane pod uwagę jako warunki umożliwiające postęp, rozwój i wzmocnienie pozycji społeczeństwa obywatelskiego. Komisja pracować będzie zatem nad systematyczną integracją zasad i norm dotyczących praw człowieka oraz osiągnięć w tej dziedzinie w całym procesie rozwoju.

W 2014 r. kontynuowane będą prace mające na celu zwiększanie wydajności i efektywności współpracy w dziedzinie rozwoju poprzez zapewnienie lepszej koordynacji i spójności strategii politycznych, a także większej rozliczalności. Zakończone zostaną prace nad unijnymi ramami wyników oraz kontynuowane prace w zakresie wspólnego programowania UE.

Unia Europejska i państwa członkowskie będą nadal dążyć do osiągnięcia wszystkich milenijnych celów rozwoju przed datą końcową wyznaczoną na 2015 r. oraz starać się nadal pełnić konstruktywną rolę w globalnym procesie kształtowania planu działania na lata po 2015 r.

Rok 2015 r. jawi się jako kluczowy dla rozwoju. Mając to na uwadze, pod koniec 2013 r. Parlament i Rada były bliskie podjęcia decyzji o mianowaniu go „Europejskim Rokiem Rozwoju”. Byłaby to idealna okazja dla Unii Europejskiej do poinformowania swoich obywateli o wartości dodanej współpracy UE w dziedzinie rozwoju oraz do przedstawienia osiągniętych już przez UE wyników. Byłaby to również okazja, by pokazać wyjątkową zdolność UE do wykorzystywania połączonych sił swoich państw członkowskich do walki z ubóstwem oraz wspierania rozwoju, pokoju i dobrobytu na całym świecie, a także jeszcze większych osiągnięć w przyszłości.